

Sollerökörens resa till Brela i Kroatien 2007

Fredagen

den 31 augusti antrar en skara förväntansfulla körmedlemmar tåget i Mora för första etappen på resan till Brela i Kroatien - på kroatiska: Hvratska. Det är första gången kören gör en utlandsresa under Britt-Inger Nilssons ledning. Valet av resmål hänger samman med församlingens köp av flygel. Den köptes nämligen av Ante Ribicic, pianotekniker mm från Gustavs. Ante härstammar från Brela men bor sedan många år i Dalarna med sin svenska hustru Britt-Marie. När Ante fick höra att kören planerade en resa, erbjöd han sig genast att ordna inkvartering, sångtillfällen och utflykter. Det erbjudandet nappade vi på och en resekommitté med Elisabet Solin i spetsen planerade och bokade biljetter och övernattnig på Arlanda.

Nu är vi alltså på väg. Till Arlanda anländer vi sent på kvällen. Resenärerna räknas in flera gånger och oftast stämmer antalet. Vi fördelar oss på två olika hotell för några få timmars sömn, innan planet avgår

lördag

kl 06.00. Innan vi vaknat ordentligt är vi framme i Split. Vi får en spännande guidning av Ante under bussfärden från flygplatsen till vår by – Brela. Landskapet är dramatiskt med Medelhavet till höger och de nästan vita, kantiga bergen till vänster. Vägen löper på en kustrensa som tycks smalna av och vi får havet och bergen allt närmare. Vi ser en del vinodlingar men Ante berättar att många läggs ner. Det är enklare att tjäna pengar på turismen än att slita ut sig på bergsslutningen, där inga maskiner tar sig fram. Vi får fakta om bygden uppblandat med rövarhistorier om Antes barn- och ungdomstid. Han måste ha varit något av en Emil i Lönneberga!

Under några år bodde Ante och Britt-Marie i hans fäderneby upp efter bergssidan och där drev de en restaurang, som vi ska besöka senare i veckan.

Framme i Brela krånglar bussen sig fram på smala, slingrande gator. Vi får inkvartering i två grannhus. Det ena ägs av Ante och hans syster. Vi intar våra rum och sen behöver vi äta lunch. Byn klättrar uppför en sluttning mellan stranden och

bergen. Det är stora nivåskillnader och många trappor att motionera i. Under veckan lär vi oss att planera noga vad som ska tas med till stranden, för ben och hjärta får verkligen jobba! Ante tar oss till en restaurang vid strandpromenaden. Naturligtvis ägs den av en kompis till honom. I väntan på maten tar Rappen det första badet. Sen äter många friterad bläckfisk. Vi hyllar Johan på hans 65-årsdag. För Astrid, som firar sin första dag som förvärvsarbetsfri, sjunger vi *Bort allt vad oro gör*. Mycket passande!

Efter lunch följer strandliv. Solen gassar och havet böljar inbjudande. Stranden består av småsten – inte helt lätt att gå på. Många införskaffar badskor. På strandpromenaden ligger butiker och stånd tätt – så som det brukar vara på turistorter. Vi äter gemensam middag hos ytterligare en vän till Ante. Sen introducerar Ante det som kommer att bli allas ”vattenhål” och samlingspunkt i Mul – ett strandcafé alldeles vid båthamnen.

Brela låg i slutningen ner mot havet. Backarna var branta i staden. Johan Boström skymtar längst ner. Claes Meyer strävar uppåt och Hans Nydahl, "Rappen" och Agne Samuelsson beskådar utsikten.

Söndag

Efter en blåsig natt äter vi frukost ute på terrassen i respektive hus. Vi beordras sen upp på taket till Antes hus för sångövning. Vi har en strålande utsikt över havet. På terrasserna runt omkring har vi nyfikna åhörare och får spridda applåder. Det är söndag och Britt-Marie och Ante ska gå i mässan. Några av oss körmedlemmar hänger på. Kyrkan är katolsk och det blir en annorlunda och intressant upplevelse. Söta små korgossar i vita klädnader med korviga strumpor och sandaler eller gympadojor gör sina ritualer, svänger rökelsekar och klingar i små klockor men däremellan gäspar de stort. Gudstjänstspråket är både latin och kroatiska och vi får känna på hur det är att inte förstå någonting. Ett oväntat och trevligt inslag i mässan är fridshälsningen, när mässbesökarna plötsligt vänder sig mot varandra och börjar skaka hand med de kringsittande. Eftermiddagen är fri för egna påhitt men på kvällen träffas vi på en dalmatinsk restaurang. Nu är det Astrids tur att fylla år och hon firas givetvis med sång. Vi har haft en underbar dag med sol, bad och så denna ljuva, ljumma kväll. Man vill inte gå och lägga sig.

Måndag

Just som vi ska börja öva på taket idag, kommer Antes syster och hyssjar. Vi får inte sjunga! Kroatien har landssorg över ett antal brandmän, som omkommit i samband med skogsbränder ute på en av öarna. Vi försöker öva inomhus med stängda fönster men det blir snart olidligt varmt och vi får ledigt.

På eftermiddagen bjuder Astrid och Johan på tårta – Torta za višnje i chokolada – körsbär, choklad och grädde. Husets värdinna Emma bjuder generöst på hemgjord valnötslikör. Gott!

Vid 17-tiden startar vi vår vandring mot Antes födelseby – Ribicic – uppåt bergen. Det blir många stopp. En svåger till Ante har fyllt år och vi sjunger en stump och blir bjudna på ”magmedicin”. Färden går stadigt uppåt. Vi blir bjudna på vindruvor av en kvinna. Hon hämtar sax och korg och vi får plocka så mycket vi vill från rankorna på hennes verandatak. Det smakar ljuvligt.

Vi kommer till kyrkogården där Antes föräldrar ligger begravda under enorma gravvårdar. Kyrkan bredvid är desto mindre. Nästa anhalt är en gammal vinkällare med många antika verktyg runt väggar och tak. Vi bjuds provsmaka både rött och vitt vin. Nu är det bara en kort bit kvar tills vi är framme vid Antes och Britt-Maries gamla restaurang – Konoba Katara – med vidunderlig utsikt över Brela, havet och solnedgången. Vid långbord äter vi ”Dalmatien Platte” bestående av flera olika sorters kött och korvar. Trots att Brela ligger vid havet är fisk en lyxprodukt och betydligt dyrare än kött. Björn Wass kommer i stämning och joddlar ut Gesunda-revyn -82. Vandringen nerför berget i den sammetslena svarta natten blir en perfekt avslutning på dagen.

Värdepåret Ante Ribicic med sin svenska hustru Britt-Marie i sin restaurang i Brela.

Tisdag

Nu minns man knappt några andra rutiner än att stiga upp före 08 ..., äta serverad frukost bestående av nybakat bröd, ägg, fil, flingor och kaffe av god kvalitet, som vi på Britt-Maries inrådan själva fraktat med oss över hela Europa. Innan den kroatiska födan hunnit ner i magsäcken befinner vi oss redan på taket för sångträning. Trots den besvärande hettan lyckas flertalet av de 22 sångarna ta sig upp på husets platta ovasida i tämligen rask takt. De övriga som inte klarar förflyttningen har förmodligen förstoppning eller den hemska turist-knockouten!

Makarška är målet för dagen. I tre större taxibilar packar vi in oss och finner en trevlig liten stad drygt en mil söder om Brela. Här kunde vi tillbringat mer tid än den halva dag vi har till förfogande. På marknaden fyndar vi färsk frukt och grönsaker men också lokala specialiteter som valnötshonung och jordgubbslikör. En av marknadsmadamerorna är genast beredd att kasta sig på motorcykeln för att hämta mer dryck, när hon sålt och bjudit bort det mesta av sitt lager. Det är då den lokala bergsvinden BURA går igång på allvar med en störtkur, som snabbt får gatorna att flyta av vatten. Flaskor, fimpar och skräp forsar fram tillsammans med en eller annan sko och några solglasögon.

Turister och lokalbefolkning galopperar efter bästa förmåga mot torrare ställen. Det är en festlig syn att stå under ett tak och se folk komma med plastpåsar och väskor på sina en gång i tiden välfriserade hjässor. Himmelens portar har öppnat sig och regnet öser ner utan nåd på såväl ambitiösa altar i fotriktiga skor från Sollerön som på plånboksstinna tyskar i lederhosen.

Till och med Rappen lägger in en spurt, som får den nyinköpta stråhatten att lossna från skulten och tejpa sig fast på en motorhuv! Han är beredd att offra den för att slippa fukta sina lockar ytterligare, men den räddas av en rättrådig och rask vinäsare – Yvonne!

Tillbaka i Brela by uppträder vi som sanna medelhavsmedborgare, alla tjattrar i munnen på varandra, vilt fladdrande med sedlar i olika valörer i frejdiga försök att reda ut i vilken taxi man åkt, åt vilket håll och vilken summa vi erlagt i vilket väderstreck. Taxichaufförerna höjer sina axlar med förtvivlade gester. Vi gör likadant och fortsätter att visa det antal kona vi anser är rätt. De skruvar upp röstvolymen medan regnet skvalar i våra kragar och plötsligt är alla nöjda. Dobro! Dobro!

Kvällens matställe uppsöker vi i samlad tropp utan att någon gör en antydning om att vilja dra sig tillbaka i enskildhet. Fint jobbat av en skara på två dussin, som sällan frottar sig mer än max 130 minuter i veckan. Det tilltänkta matstället visar sig till allas oförställda häpnad vara fullbelagt. Vi får utöka promenaden med det dubbla medan Bura-vinden vräker sig över oss, taket börjar läcka och katterna skiter på golvet.

Onsdag

Natten blir dramatisk med full storm. Stora krukor med hibiskus ligger kullvräpta på terrassen. Hopfällda parasoll har lyfts ur sina fästen och kläderna på torkställningarna ligger plaskvåta i en vrå. Vårt underbara värdfolk flyttar in frukosten för 10 personer i sitt vardagsrum, så att vi ska slippa frysa.

I stark blåst är vi några som kämpar oss fram till nästa by, Baska Voda, medan andra tittar i små butiker eller promenerar i byn. Pizza med fyra ostar är en riktig höjdare och ölet är billigt och gott. Vi klarar oss bra med engelska eller tyska i turiststråken men annars är det teckenspråk som gäller. Kroatiska är ett slaviskt språk och Astrid får nytta av sina kunskaper i ryska.

Egentligen skulle vi haft vår konsert ikväll men den måste skjutas upp p.g.a. vädret.

När vi samlas inför kvällen, får vi bevittna när Maja och Britt-Inger med inlevelse framför Oxdansen. Stämningen är på topp när vi kommer till kvällens restaurang, där man dukat långbord åt oss. Ägarinnan är – givetvis - kompis med Britt-Marie och Ante. Underbar mat med sedvanlig snaps eller likör som restaurangen

Fyra sopraner och en alt redo för konsert. Fr.v. Anki Dahlberg, Ingrid Rostedt, Yvonne Persson, Solvor Bäcke och Elisabet Sohlin.

bjuder på. Ante spelar dragspel, Claes flöjt, Agne gitarr och Maja och Britt-Inger fiol. Vi sjunger i stämmor och får applåder av övriga restauranggäster. Stenhusen ger otrolig resonans och Sollerökören har väl aldrig låtit så mycket någon gång.

Torsdag

Regn – frukost inomhus – regn – sångövning (nu sitter det mesta väldigt bra) – regn. Eftermiddagen fördrivar de flesta i horisontalläge – läsande eller sovande. Ante har planerat en båtutflykt till idag men den måste ställas in för vädrets skull.

Vi är några som funderar på att vandra upp till restaurangen för kvällen men på grund av vädret avblåser (!) vi det. Det får bli taxi. I väntan på avfärd samlas vi invånare i "pensionärshuset" på Britts och Astrids sängkant. Vi gör slut på alla förråd i såväl fast som flytande form och stämningen är god. Rappen lär ut en inte helt rumsren visa. När alla flaskor är tomma och nötter, oliver och chips slut, kommer taxin och tar oss upp på berget. Restaurangen är alltså den som Ante haft tidigare och som vi besökte i måndags. Nu är det Antes svåger som driver den. I kväll sitter vi inomhus och serveras "Fischplatte", som uppskattas av de flesta. Stämningen vill inte riktigt nå upp till samma nivå som igår trots att Rappen gör sitt

bästa. Istället blir det en ganska early night med en underbar promenad nerför berget – så vackert med ljusen från öarna och från båtarna ute på havet. Kyligt men inget regn.

Ovädersmoln drar in från bergen över Brela och ger kören regnväder de sista dagarna.

Fredag

Idag ser vädret något mer hoppfullt ut men vinden är kall. Det blir ännu en dag med frukost inomhus. Idag ska äntligen vår konsert äga rum som vi övat för på tak och balkonger. Efter frukosten tågar vi iväg till hotell Maestral, där föreställningen ska bli utomhus. Vi marscherar ut och in från hotellet till scenen ett antal gånger utan större framgång. Förvirringen är total och viljorna motstridiga.

Sen ligger halva kören fullt påpälsad på stranden och fryser utom Inga och Erik, som vågar sig på ett dopp. Nu är det uppladdning för kvällen som gäller. En del laddar i horisontalläge på hotellet, andra på strandcaféet Mul med laddande dryck.

Kl 19.00 är det sound check på scenen. Mikrofoner och strålkastare riggas upp och skrämmer alternarna från vettet. Alla texter och stämmor är glömda. Nu finns ingen återvändo. Vi ilar hem till hotellet, på med dräkterna och tillbaka igen medan regnmolnen hotar på bergskammen och Bura gör sig påmind. Som genom ett trollslag blir vädret bättre. Vi ser inte hur stor publiken är eftersom de starka strålkastarna gör oss halvblinda. Vi genomför vårt program. Maja och Britt-Inger gör ett bravurnummer av Oxdansen till allas förtjusning. Tråkigt nog drar Antes dragspelsnummer de största applåderna men vi är nöjda ändå.

Kvällen slutar med att vi blir bjudna på kallskuret och dryck backstage. Efter det är kvällen slut för de flesta utom några hurtbullar som går till café Mul.

Lördag

Dagen för hemresan

Uppstigning redan 5.45. Våra värdar får inte sovmorgon idag.

Bussen som ska ta oss till Split och flygplatsen avgår 07.00. Britt-Marie är där och tar farväl. Hon och Ante stannar ytterligare en vecka. Ante följer med i bussen en bit. Han tar adjö av oss alla med en kram och orden: ”Jag gjorde i alla fall så gott jag kunde.” Och vi har all anledning att vara nöjda med Antes engagemang för att kören skulle få en bra vecka. Vädrets makter råar man inte över.

När vi kommit ombord på planet meddelar kaptenen att vi inte får starta förrän 45 min efter utsatt tid. Många djupa suckar ... även om veckan varit bra så vill man hem nu så fort som möjligt! Förseningen beror på att det är så mycket trafik i luften. 10 min senare återkommer han och nu får vi starta och vi får ta en annan rutt. Vi landar på Arlanda på utsatt tid.

Några i kören har bråttom hem och lägger in en extra växel för att hinna med ett tidigare tåg. Några hinner ... men några inte.

Det blir några (långa) timmar på Arlanda med avbrott för en gemensam lunch/middag innan vi stiger på tåget för den sista etappen. Ett gäng trötta men nöjda Kroatienresenärer kliver av i Mora.

Tankar på och planer för nästa resa är i full gång.

*Ur körens gemensamma dagbok från resan
saxat av Lisa Boström*